

KÚRIA

Bfv.I.1255/2014/4.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év február hó 10. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A lopás vétsége és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség által fiataalkorú I. rendű terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szerencsi Járásbíróság 10.Fk.330/2013/13. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében a büntetés kiszabására vonatkozó részében megváltoztatja annyiban, hogy a közügyektől eltiltást mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot e terheltet érintően hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szerencsi Járásbíróság a 2014. március 17-én meghozott és - a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezés kivételével 2014. március 20-án jogerőre emelkedett - 10.Fk.330/2013/13. számú ítéletével fiataalkorú I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki tártstettesként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, bf) alpont]. Ezért öt év szabadságvesztésre és mellékbüntetésként egy év közügyektől eltiltásra ítélte, a szabadságvesztést a fiataalkorúak fogházában rendelte végrehajtani és megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb egy hónapnak a kitöltését követő nap, továbbá vele szemben kettőezer forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség Bf.1855/2014/1-I. számon terjesztett elő - fk. I. rendű terhelt javára - felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott anyagi jogszabálysértés miatt. Álláspontja szerint az elkövetéskori, illetve az elbíráláskori Büntető Törvénykönyv rendelkezéseit összevetve - mivel az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezései fk. I. rendű terhelt tekintetében kedvezőbb elbírálást nem eredményeznek, ezért - a bíróságnak a fiataalkorú I. rendű terhelt cselekményét az elkövetés idején hatályos, 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit alkalmazva kellett volna elbírálnia. Bár az elbíráláskor hatályos Btk. megváltoztatta a lopásnál az elkövetési értékhatárokat és a minősítő körülmények körét is, de ez a jelen ügyben a minősítést nem érintette. Mindemellett az 1978. évi IV. törvény rendelkezései szerint - figyelemmel a Be. 258. § (2) bekezdés e) pontjára is - a bíróságnak a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról rendelkezni nem kellett, mert az I. rendű terhelt, a feltételek fennállása esetén, a törvény erejénél fogva volt feltételes szabadságra bocsátható. Végül az 1978. évi IV. törvény 115. §-a szerint fiataalkorút csak egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet a közügyektől eltiltani. Fiataalkorú I. rendű terheltet a bíróság nem ítélte egy évet meghaladó fiataalkorúak fogházára, ezért vele szemben a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása törvénysértő.

Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján akként változtassa meg, hogy fk. I. rendű terhelt cselekményét az 1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat f) pontja alapján minősítse társtettesként elkövetett lopás vétségének, továbbá mellőzze a közügyektől eltiltást kiszabó, valamint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó ítéleti rendelkezést.

A Legfőbb Ügyészség az Fk.BF.1281/2014/1. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt módosítva tartotta fent. Álláspontja szerint az elkövetéskori és az elbíráláskori büntető törvény rendelkezéseinek az összevetése alapján az rögzíthető, hogy az elbíráláskor hatályos Btk. nem jelentett kedvezőbb elbírálást a fiataalkorú I. rendű terheltre nézve, mert a különös részi büntetési tétel (két évig terjedő szabadságvesztés) és az alkalmazott általános részi szabályok nem változtak. Az elbíráláskori törvény alkalmazása a büntetőjogi főkérdéseket (bűnösség, jogi minősítés, büntetés kiszabás) tekintve a terheltre nézve kedvezőtlenebb jogállapotot sem eredményezett.

Az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 115. §-a, valamint az elbírálás idején hatályban lévő Btk. 115. §-a a

mellékbüntetés alkalmazása feltételül egyaránt azt írta elő, hogy a fiatalkorút a közügyektől eltiltani csak egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet. A jogerős határozatnak a fiatalkorú I. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti felülvizsgálatát nem a büntető törvény időbeli hatályára (2. §) vonatkozó rendelkezések megsértése, hanem a törvényi feltételek hiányában törvénysértően kiszabott közügyektől eltiltás mellékbüntetés alapozza meg. Ezen túlmenően sem a bűncselekmény elkövetéskori büntető törvény szerinti minősítése, sem a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó ítéleti rendelkezés mellőzése miatt nincs helye a büntetés felülvizsgálatának.

A Legfőbb Ügyészség utalt arra is, hogy a bíróság jogerős határozata a fiatalkorú I. rendű terhelt feltételes szabadságra bocsátása legkorábbi időpontjáról nem a Btk. 38. §-a (2) bekezdés a) pontjának megfelelően rendelkezett, amikor azt a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb egy hónapnak a kitöltését követő napban határozta meg, a törvényi rendelkezésben előírt kétharmad rész, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap helyett. Ez a törvénysértés - a felülvizsgálat Be. 416. § (4) bekezdés c) pontja szerinti kizártsága miatt - a Be. 557. §-a (1) bekezdése szerinti különleges eljárásban orvosolható.

Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva, a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja szerint a Szerencsi Járásbíróság, mint fiatalkorúak bírósága 10.Fk.330/2013/13. számú ítéletét fiatalkorú I. rendű terhelt tekintetében változtassa meg, a közügyektől eltiltást kiszabó rendelkezést mellőzze, egyebekben az ítéletet fiatalkorú I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában tartsa fenn.

A felülvizsgálati indítvány - a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában tett módosítással - alapos.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott részében és az indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - más eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülbírált. Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést nem észlelt.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntető jog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki,

vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a törvényben foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A Btk. 2. § (1) bekezdése értelmében a bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.

A járásbíróság a jogerős határozatában a fiataalkorú I. rendű terhelt cselekményét az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény alapján bírálta el, az alkalmazott jogszabályok között a Btk. 2. § (2) bekezdését is megjelölte, ám döntésének indoka - a Be. 259. §-a (1) bekezdése alapján - a rövidített indokolással szerkesztett ítéletből nem állapítható meg.

Az elkövetéskori törvény helyett az elbírálás idején hatályos új büntető törvény alkalmazására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a különös részi büntetési tételt és az általános részi szabályokat összevetve az kedvezőbb eredménnyel jár a terheltre, mint a főszabály szerinti törvény alkalmazása.

Fiataalkorú I. rendű terhelt terhére rótt cselekmény büntetési tétele az elkövetéskori és elbíráláskori törvény szerint egyaránt két évig terjedő szabadságvesztés [1978. évi IV. törvény 316. § (1), (2) bekezdés f) pont, illetve Btk. 370. § (1), (2) bekezdés bf) pont]. Mindkét törvény szerint a fiataalkorúval szemben kiszabható szabadságvesztés legrövidebb tartama egy hónap [1978. évi IV. törvény 110. §, illetve Btk. 109. §], miként a fiataalkorú a szabadságvesztésből legkorábban a kétharmad rész letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Bár az 1978. évi IV. törvény 47. § (4) bekezdés b) pontja alapján az elkövető a szabadságvesztésből legkevesebb két hónap, míg az elbíráláskor hatályos törvény alapján legkevesebb három hónap [Btk. 38. § (2) bekezdés b) pont] elteltét követő napon bocsátható feltételes szabadságra, ennek a jelen ügyben - a kiszabott egy évi szabadságvesztés miatt - nincs jelentősége.

Az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos törvény szerint egyaránt a fiataalkorút csak egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet a közügyektől eltiltani [1978. évi IV. törvény 115. §, illetve Btk. 115. §]. A vagyonelkobzás tekintetében sem tekinthetők eltérőnek az alkalmazás feltételei [1978. évi IV. törvény 77/B. § a) pont, illetve Btk. 74. § (1) bekezdés a) pont].

Az elkövetéskori és az elbíráláskori büntető törvény rendelkezéseinek összevetése alapján az állapítható meg, hogy az elbíráláskor hatályos Btk. nem jelentett kedvezőbb elbírálást a fiataalkorú I. rendű terheltre nézve, és nem eredményezett

kedvezőtlenebb helyzetet az elbíráláskori törvény alkalmazása a büntetőjogi főkérdéseket (bűnösség, jogi minősítés, büntetés kiszabása) tekintve sem.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak az időbeli hatályra vonatkozó rendelkezés téves alkalmazása miatt azért nincs helye, mert nem az eredményezte a közügyektől eltiltás mellékbüntetés törvénysértő kiszabását.

A Btk. 61. § (1) bekezdése értelmében a közügyek gyakorlásától el kell tiltani azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélnék, és méltatlan arra, hogy a közügyekben részt vegyen.

A fiataalkorúakra vonatkozó speciális rendelkezéseket a Btk. XI. Fejezete tartalmazza. A Btk. 105. § (2) bekezdésének előírása szerint a büntető törvény rendelkezéseit a fiataalkorúakra az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Btk. 115. §-ában írt szabály szerint fiataalkorút csak egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet a közügyektől eltiltani.

A felülvizsgált ügyben - az I. rendű terhelttel szemben az egy évet meg nem haladó fiataalkorúak fogháza büntetés mellett - a közügyektől eltiltás alkalmazására a büntető anyagi jog szabályának megsértésével került sor.

A Kúria mindezekre figyelemmel a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva - a megtámadott határozatot megváltoztatta, és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. Fiataalkorú I. rendű terhelttel szemben a közügyektől eltiltást kiszabó rendelkezést mellőzte, egyebekben az I. rendű terhelten érintően azt hatályában fenntartotta.

A Be. 3. §-ának (4) bekezdése a Kúria határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárja, felülvizsgálatnak a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (1) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. február 10.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő